

مارك فريكلى، گيلبرت برگ، لين تيلت مك اسپوران

آموزش ارزش‌ها در مدارس

مرجعی برای
تحقیق دانش‌آموزی

ترجمه
سیده مبینا شاهی لنگرودی

انتشارات
سپاهرود

سرشناسه: فریکلی، مارک، Freakley, Mark

عنوان و نام پدیدآور: آموزش ارزش ها در مدارس: مرجعی برای تحقیق دانش آموزی
مشخصات نشر: تهران: انتشارات سیاه‌رود، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۱۲۴ ص.: مصور

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۱۷-۲۹-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیپای مختصر

یادداشت: فهرست‌نویسی کامل این اثر در نشانی <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.

شناسه افزوده: فریکلی، مارک، Freakley, Mark

شناسه افزوده: برگ، گیلبرت، Burgh, Gilbert

شناسه افزوده: مک اسپوران، لین تیل، MacSporran, Lyne Tilt

شناسه افزوده: شاهی لنگرودی، سیده‌مینا، ۱۳۷۱ -

شماره کتاب‌شناسی ملی: ۳۸۱۵۷۵۰

تاریخ نشر: ۱۳۹۴

مدیر اجرایی: رحمان تقوی ساروکلایی

صفحه‌آرایی و گرافیک: زلیخا موحذزاده

لینوگرافی و چاپ: دیرین نگار

قطع: وزیری

مارک فریکلی، گیلبرت برگ، لین تیل مک‌اسپوران

آموزش ارزش‌ها در مدارس

ترجمه سیده مینا شاهی لنگرودی

ویراستار: سید جلیل شاهی لنگرودی

نسخه‌پرداز: فریبا روشن فکر

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول

آدرس دفتر مرکزی و فروش: تهران/ میدان انقلاب/ ابتدای کارگر جنوبی/ کوچه‌ی رشتچی/ پلاک ۷/ واحد ۸

ارتباط با ما: ۶۶۹۰۶۷۸۶ / ۶۶۹۰۶۷۴۹

قیمت: ۸۰۰۰ تومان

کلیه حقوق این اثر (چاپ و اقتباس) برای انتشارات سیاه‌رود است و هیچ شخص حقیقی و حقوقی حق چاپ و انتشار و یا کپی بخش‌هایی از این کتاب را به هر صورت ندارد.

فهرست

۹	پیشگفتار مترجم
۱۱	مقدمه
۱۱	درباره کتاب
۱۵	فلسفه در کلاس: هدایت بحث پژوهش مینا
۱۹	چرا برای درک بهتر ارزش‌ها به خود زحمت دهیم؟
۲۰	منابع پیشنهادی
	فصل اول
۲۱	توجه و دلسوزی؛ اهمیت دادن به خود و دیگران
۲۱	نگاره الف: خرید
۲۲	نگاره اب: سمینار
۲۴	نگاره اج: بازگشت به خانه
۲۵	۱. اندیشه‌های اصلی و سرنخ‌های تحقیق
۲۵	۱-۱. توجه
۲۶	سرنخ‌ها ۱-۱-۱. پیش‌بحث‌ها
۲۶	سرنخ‌ها ۲-۱-۱. بیرون کشیدن تمایزها
۲۷	سرنخ‌ها ۳-۱-۱. مقایسه‌ها
۲۷	سرنخ‌ها ۴-۱-۱. تفکر منتقدانه درباره تمایزها
۲۷	۲-۱. دلسوزی و همدردی
۲۷	سرنخ‌ها ۱-۲-۱. پیش‌بحث‌ها
۲۸	سرنخ‌ها ۲-۲-۱. دلایل منطقی
۲۸	سرنخ‌ها ۳-۲-۱. مقایسه‌ها
۲۸	سرنخ‌ها ۴-۲-۱. یافتن نمونه‌ها
۲۸	سرنخ‌ها ۵-۲-۱. تفکر درباره پیامدها
۲۹	۳-۱. دیدگاه
۳۰	سرنخ‌ها ۱-۳-۱. مقایسه برداشت‌های ما
۳۰	سرنخ‌ها ۲-۳-۱. چشم‌اندازهای مختلف
۳۰	سرنخ‌ها ۳-۳-۱. پیش‌بحث‌ها
۳۱	۴-۱. قسمت الحاقی

فصل دوم

نهایت تلاش را کردن؛ درپی انجام کاری ارزشمند و پسندیده

- ۳۳ بودن، سخت کوشیدن، درپی برتری بودن
- ۳۳ نگاره ۲الف: شایستگی و تحسین
- ۳۵ نگاره ۲ب: جوایز، تحسین، و انتقاد
- ۳۵ نگاره ۲ج: موفقیت
- ۳۶ نگاره ۲د: همه تلاش خود را کردن یا بهترین بودن؟
- ۳۷ ۲. اندیشه‌های اصلی و سرنخ‌های تحقیق
- ۳۷ ۱-۲. جوایز و موفقیت‌ها
- ۳۸ سرنخ‌ها ۱-۲.۱. پیش‌بحث‌ها
- ۳۸ ۲-۲. ارزش و تحسین
- ۳۹ سرنخ‌ها ۱-۲.۲. پیش‌بحث‌ها
- ۳۹ سرنخ‌ها ۲-۲.۲. مقایسه‌ها
- ۳۹ سرنخ‌ها ۳-۲.۲. دلایل منطقی
- ۳۹ ۳-۲. درپی برتری بودن، دیدگاه ارسطویی
- ۴۱ سرنخ‌ها ۱-۳.۲. پیش‌بحث‌ها
- ۴۱ سرنخ‌ها ۲-۳.۲. تمایزها
- ۴۲ ۴-۲. قسمت الحاقی

فصل سوم

رفتار عادلانه؛ درپی مصلحت عمومی بودن و از آن حمایت

کردن، جایی که برای ایجاد جامعه‌ای عادلانه، با همه مردم با

- ۴۳ عدالت رفتار شود
- ۴۳ نگاره ۳الف: عدالت کامل
- ۴۵ نگاره ۳ب: سارق پول‌های مدرسه
- ۴۶ نگاره ۳ج: درگیری
- ۴۷ ۳. اندیشه‌های اصلی و سرنخ‌های تحقیق
- ۴۷ ۱-۳. مصلحت عمومی
- ۴۸ سرنخ‌ها ۱-۱.۳. دلایل منطقی
- ۴۸ سرنخ‌ها ۲-۱.۳. تجزیه و تحلیل مباحثات
- ۴۹ سرنخ‌ها ۳-۱.۳. پیش‌بحث‌ها
- ۴۹ ۲-۳. عدالت و درپیش گرفتن رفتار عادلانه
- ۵۰ سرنخ‌ها ۳-۱.۲. پیش‌بحث‌ها

۵۰	سرنخ‌ها ۲-۲-۳. بیان نظرهای موافق و مخالف
۵۱	سرنخ‌ها ۳-۲-۳. بررسی احتمالات
۵۱	سرنخ‌ها ۴-۲-۳. یافتن نمونه‌ها
۵۲	سرنخ‌ها ۵-۲-۳. یافتن معیارها
۵۲	۳-۳. جامعه عادل
۵۳	سرنخ‌ها ۱-۳-۳. پیش‌بحث‌ها
۵۳	سرنخ‌ها ۲-۳-۳. داوری‌ها و پیشنهادهای ارزشی
۵۳	سرنخ‌ها ۳-۳-۳. پیش‌بحث‌ها
۵۴	۴-۳. قسمت الحاقی

فصل چهارم

	آزادی؛ برخورداری از همه حقوق و امتیازهای شهروندی استرالیا
۵۵	فارغ از مداخله یا کنترل غیرضروری، و دفاع از حقوق دیگران
۵۵	نگاره ۴الف: یکپارچگی مدرسه
۵۶	نگاره ۴ب: انتخاب‌ها
۵۷	نگاره ۴ج: رستوران غذاهای بیرون‌بردنی
۵۷	۴. اندیشه‌های اصلی و سرنخ‌های تحقیق
۵۷	۱-۴. آزادی
۵۹	سرنخ‌ها ۱-۱-۴. پیش‌بحث‌ها
۵۹	سرنخ‌ها ۲-۱-۴. بیان نظرهای موافق و مخالف
۵۹	سرنخ‌ها ۳-۱-۴. معنا
۶۰	سرنخ‌ها ۴-۱-۴. مقایسه‌ها
۶۰	۲-۴. حقوق
۶۱	سرنخ‌ها ۱-۲-۴. پیش‌بحث‌ها
۶۱	سرنخ‌ها ۲-۲-۴. بیان نظرهای موافق و مخالف
۶۱	سرنخ‌ها ۳-۲-۴. پیش‌بحث‌ها
۶۲	۳-۴. وظیفه، تعهد، و حق انحصاری
۶۳	سرنخ‌ها ۱-۳-۴. پیش‌بحث‌ها
۶۳	سرنخ‌ها ۲-۳-۴. دلایل منطقی
۶۴	سرنخ‌ها ۳-۳-۴. یافتن نمونه‌ها
۶۴	۴-۴. قسمت الحاقی

فصل پنجم

۶۷	درستکاری و اعتبار؛ درستکار و صادق و در پی حقیقت بودن
----	--

۶۷	نگاره ۵الف: انگیزه‌ها
۶۸	نگاره ۵ب: بحث بین دو دوست
۶۸	نگاره ۵ج: وبلاگ
۶۹	۵. اندیشه‌های اصلی و سرنخ‌های تحقیق
۶۹	۱-۵. صداقت و حقیقت
۷۰	سرنخ‌ها ۱-۱-۵. پیش‌بحث‌ها
۷۰	سرنخ‌ها ۲-۱-۵. داوری‌های ارزشی
۷۱	سرنخ‌ها ۳-۱-۵. بیان نظرهای موافق و مخالف
۷۱	سرنخ‌ها ۴-۱-۵. یافتن نمونه‌ها
۷۲	۲-۵. انجام‌دادن و اجازه‌دادن
۷۲	سرنخ‌ها ۱-۲-۵. پیش‌بحث‌ها
۷۳	۳-۵. قابلیت اعتماد
۷۳	سرنخ‌ها ۱-۳-۵. پیش‌بحث‌ها
۷۳	سرنخ‌ها ۲-۳-۵. داوری‌های ارزشی
۷۳	سرنخ‌ها ۳-۳-۵. پیش‌بحث‌ها
۷۴	۴-۵. قسمت الحاقی

فصل ششم

یکی بودن گفتار و کردار؛ رفتار کردن برطبق اصول اخلاقی،

۷۵	یکی کردن کردار و گفتار
۷۵	نگاره ۶الف: خوردن نوشیدنی با پسران
۷۶	نگاره ۶ب: قلیان بلی
۷۷	نگاره ۶ج: سیگار کشیدن در اتاق پسران
۸۰	۶. اندیشه‌های اصلی و سرنخ‌های تحقیق
۸۰	۱-۶. یکی بودن گفتار و کردار
۸۰	سرنخ‌ها ۱-۱-۶. پیش‌بحث‌ها
۸۱	سرنخ‌ها ۲-۱-۶. یافتن معیارها
۸۱	سرنخ‌ها ۳-۱-۶. داوری‌های ارزشی
۸۲	سرنخ‌ها ۴-۱-۶. تفکر منتقدانه
۸۲	۲-۶. سازگاری بین تفکر اخلاقی و رفتار
۸۲	سرنخ‌ها ۱-۲-۶. پیش‌بحث‌ها
۸۳	سرنخ‌ها ۲-۲-۶. معنا
۸۳	۳-۶. زبان حقوقی

۸۴	سرنخ‌ها ۶-۳-۱. معنا
۸۴	سرنخ‌ها ۶-۳-۲. داوری‌های ارزشی
۸۵	۴-۶. قسمت الحاقی
	فصل هفتم
	احترام؛ رفتار با ملاحظه و احترام با دیگران، احترام به طرز
۸۷	فکر دیگران
۸۷	نگاره ۷ الف: دیجیریدو
۸۹	نگاره ۷ ب: زمین فوتبال
۹۱	نگاره ۷ ج: رأی گیری
۹۲	۷. اندیشه‌های اصلی و سرنخ‌های تحقیق
۹۲	۱-۷. احترام
۹۳	سرنخ‌ها ۷-۱-۱. پیش‌بحث‌ها
۹۴	سرنخ‌ها ۷-۱-۲. یافتن نمونه‌ها
۹۴	سرنخ‌ها ۷-۱-۳. بیرون کشیدن تمایزها
۹۴	۲-۷. برابری
۹۵	سرنخ‌ها ۷-۲-۱. پیش‌بحث‌ها
۹۶	سرنخ‌ها ۷-۲-۲. داوری‌های ارزشی
۹۶	۳-۷. بیان برابری در دموکراسی
۹۷	سرنخ‌ها ۷-۳-۱. پیش‌بحث‌ها
۹۷	سرنخ‌ها ۷-۳-۲. بیان نظرهای موافق و مخالف
۹۷	۴-۷. قسمت الحاقی
	فصل هشتم
	مسئولیت؛ در برابر رفتار خود پاسخگو بودن، اختلاف‌ها را با
	روش‌های سازنده و عاری از خشونت و صلح‌آمیز برطرف کردن،
۹۹	کمک به جامعه و زندگی شهری و حفاظت از محیط زیست
۹۹	نگاره ۸ الف: ماهیت اشتباه
۱۰۰	نگاره ۸ ب: مهمان
۱۰۱	نگاره ۸ ج: جمع‌آوری کاغذ در وقت ناهار
۱۰۲	۸. اندیشه‌های اصلی و سرنخ‌های تحقیق
۱۰۲	۱-۸. مسئولیت
۱۰۳	سرنخ‌ها ۸-۱-۱. پیش‌بحث‌ها
۱۰۳	سرنخ‌ها ۸-۱-۲. معنا

۱۰۳	سرنخ‌ها ۳-۱-۸. یافتن نمونه‌ها
۱۰۴	سرنخ‌ها ۴-۱-۸. بیان نظرهای موافق و مخالف
۱۰۴	۲-۸. هدف و پاسخگویی
۱۰۵	سرنخ‌ها ۱-۲-۸. پیش‌بحث‌ها
۱۰۶	سرنخ‌ها ۲-۲-۸. داوری‌های ارزشی
۱۰۶	سرنخ‌ها ۳-۲-۸. یافتن نمونه‌ها
۱۰۶	۳-۸. وسیله و هدف
۱۰۷	سرنخ‌ها ۱-۳-۸. پیش‌بحث‌ها
۱۰۷	سرنخ‌ها ۲-۳-۸. دلایل منطقی
۱۰۸	سرنخ‌ها ۳-۳-۸. دلایل منطقی بیشتر
۱۰۸	۴-۸. قسمت الحاقی

فصل نهم

درک، بردباری، و بودن درمیان دیگران؛ آگاهی از دیگران و فرهنگ‌های آنان، پذیرش تنوع در جامعه مردم سالارانه،

۱۱۱	خود را از دیگران و دیگران را جزئی از خود دانستن
۱۱۱	نگاره ۹ الف: حقایق، حقایق‌اند
۱۱۴	نگاره ۹ ب: دعوت‌نامه
۱۱۵	۹. اندیشه‌های اصلی و سرنخ‌های تحقیق
۱۱۵	۹-۱. تفاوت و تنوع
۱۱۶	سرنخ‌ها ۱-۱-۹. پیش‌بحث‌ها
۱۱۷	سرنخ‌ها ۲-۱-۹. دلایل منطقی
۱۱۷	سرنخ‌ها ۳-۱-۹. معنا
۱۱۷	۹-۲. تعدد فرهنگ‌ها و مسائل بومیان
۱۱۸	سرنخ‌ها ۱-۲-۹. پیش‌بحث‌ها
۱۱۹	۹-۳. حقایق و ارزش‌ها
۱۲۰	سرنخ‌ها ۱-۳-۹. پیش‌بحث‌ها
۱۲۰	سرنخ‌ها ۲-۳-۹. طبقه‌بندی پرسش‌ها
۱۲۱	سرنخ‌ها ۳-۳-۹. یافتن نمونه‌ها
۱۲۱	۹-۴. نسبی‌گرایی و مطلق‌گرایی
۱۲۲	سرنخ‌ها ۱-۴-۹. پیش‌بحث‌ها
۱۲۲	سرنخ‌ها ۲-۴-۹. دلایل منطقی
۱۲۳	۹-۵. قسمت الحاقی

پیشگفتار مترجم

در کتابی که پیش رو دارید، دیدگاهی تازه در خصوص «ارزش‌ها» معرفی و از دریچه‌ای نو و دیگرگونه به آنها نگرسته می‌شود.

ارزش چیست؟ چگونه می‌توان آن را تعریف کرد؟ آیا می‌توان تعریف جامع و مانعی از آن ارائه داد آن‌چنان‌که نزد همگان یکسان باشد؟ آیا آنچه در نظر من ارزش است، دیگران نیز آن را به همان اندازه ارزش می‌دانند؟ افراد در عمل تا چه حد به ارزش‌ها پای‌بندند؟ برای نمونه، سلامتی و تندرستی را همه خوب می‌دانند و وقتی از آن سخن به میان می‌آید، از ورزش و رژیم غذایی مناسب نام می‌برند؛ اما تا چه اندازه برای ورزش وقت گذاشته می‌شود و تا چه میزان رژیم غذایی رعایت می‌شود؟

آزادی، یکی از مواردی است که ارزش شمرده می‌شود یا مقوله‌ای که از این نظر می‌توان درباره آن بحث کرد. در زندگی روزمره، آزادی‌های شهروندی و حقوق فردی، یکی از مصادیق آزادی است؛ اما آنجا که حقوق در تضاد با یکدیگر قرار می‌گیرند، چگونه می‌توان حقوق دیگران را رعایت کرد و در عین حال به حقوق فردی هم لطمه وارد نکرد؟ برای مثال، آیا می‌توان به راحتی تصمیم گرفت که «آیا سقط جنین از نظر اخلاقی جایز است یا نه؛ و آیا حق زن برای سقط کردن جنین، به معنای نادیده گرفتن حق جنین برای زندگی کردن نیست»؟

گاهی، در موقعیت‌هایی، به درستی نمی‌توان تصمیم گرفت ارزش کدام است و آیا عملی که انجام شده، درست است یا نه؛ برای نمونه:

۱. فردی به دوستش قول می‌دهد که در غیاب او از خانه‌اش مراقبت کند. به خانم مسنی حمله می‌شود و او را با خود می‌برند؛ و این فرد برای نجات آن خانم، عهد خود را می‌شکند و خانه دوستش را ترک می‌کند و در نبود او به خانه دستبرد می‌زنند.
۲. فردی برای نجات کسی که به مراقبت پزشکی فوری نیاز دارد، با سرعت غیرمجاز رانندگی می‌کند.

حکم آن که جرمی مرتکب شده و آن که می‌توانسته است از ارتکاب جرمی پیشگیری کند ولی چنین نکرده، چیست؟ آیا کسی که از وقوع قتل جلوگیری نکرده، همانند کسی که قتل مرتکب شده، مقصّر است؟

اینها تنها نمونه‌های اندکی از مسائل و پرسش‌های بسیاری است که در این کتاب مطرح و به شکلی دقیق، علمی، و تفصیلی درباره آنها بحث شده است.

کتاب — چنان‌که در مقدمه مؤلف نیز توضیح داده شده — براساس ۹ ارزش مشخص شده

در «طرح ملی آموزش ارزش‌ها در استرالیا» تنظیم و تدوین شده‌است؛ و هم از این رو اسامی افراد به انگلیسی است. هر یک از این ۹ ارزش در فصلی جداگانه قرار داده شده است. این ۹ ارزش عبارت‌اند از: توجّه و دلسوزی، نهایت تلاش را کردن، رفتار عادلانه، آزادی، درستکاری و اعتبار، یکی‌بودن گفتار و کردار، احترام، مسئولیت، و بردباری و درک دیگران و بودن در میان آنان. بدیهی است که مصادیق ارزش بیش از این ۹ مورد است؛ و هدف این کتاب، ارائه نمونه و راهنمایی برای پژوهش در خصوص ارزش‌های دیگر بوده است. هر فصل با یک تا چهار داستان کوتاه با عنوان «نگاره» که در جامعه‌ای فرضی (خانواده، مدرسه، ...) اتفاق افتاده، شروع شده است. این نگاره‌ها، پرسش‌هایی در ذهن مخاطب — که دانش آموز دبیرستانی است — برمی‌انگیزاند و او را برای ورود به بحث آماده می‌کند. این پرسش‌ها به‌همراه پرسش‌های کتاب و اندیشیدن درباره آنها برای یافتن پاسخ، مسیر پژوهشگری را برای دانش‌آموزان باز و هموار می‌کند.

کتاب، راهنمایی برای دبیرانی است که ارزش‌ها را در کلاس درس می‌دهند؛ همچنین، جرّقه‌ای است که در ذهن دانش‌آموزان آتش می‌افکند، نگاه آنان را منتقدانه می‌سازد، روح تحقیق را در آنان می‌دماند، و از همین مدرسه، ذهن و اندیشه آنان را برای پژوهش‌های جامع‌تر در دانشگاه و مراکز علمی می‌پروراند.

امید است کتاب حاضر که سعی شده است ترجمه روان و زودپایی از متن اصلی آن باشد، از عهده این مهم برآمده باشد، و شیوه پژوهیدن را به دانش‌آموز بیاموزاند تا در آینده، پژوهش‌های ارزشمندی به‌بار بشیند، و بر غنای علمی جامعه افزوده شود.

در پایان، مترجم بر خود می‌داند سپاس‌گزارد یاری کسانی را که بی‌یاری آنان به‌زیورچاپ آراسته‌شدن چنین اثر ارزشمندی ممکن نبود: از آقایان دکتر سعید ناجی و دکتر روح‌الله کریمی (کوشندگان انگیزش تفکر فلسفی در کودکان و نوجوانان این مرز و بوم، در گروه فلسفه برای کودکان و نوجوانان پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی با اختصار «فیک») که متن اصلی لاتین را در اختیار مترجم نهادند، آقایان دکتر محسن نوبخت (مدیر نشر سیاه‌رود) و رحمان تقوی ساروکلایی (مدیر اجرایی و ناظر چاپ نشر سیاه‌رود) که امکان چاپ اثر حاضر را فراهم کردند، ویراستاران آقای سید جلیل شاهی لنگرودی و سرکارخانم فریبا روشن‌فکر که زحمت بازبینی متن ترجمه را برعهده داشتند و از عهده آن — چون همیشه — به‌خوبی برآمدند، سرکارخانم زلیخا موحدزاده که صفحه‌آرایی متن حروف‌نگاری‌شده ترجمه اثر را به‌زیبایی به‌انجام رساندند، جناب آقای سید محمد شاهی لنگرودی که در طول مسیر آماده‌سازی کتاب با ذهن و اندیشه نوآورانه خود راهنمای راه بودند، و همه کسانی که به‌نحوی در مسیر چاپ و نشر اثر یاری رسانده‌اند.

که توفیق تنها از اوست و تکیه تنها بر اوست

سیده مبینا شاهی لنگرودی

تهران، پنجم خردادماه یک‌هزار و سیصد و نود و چهار خورشیدی

مقدمه

آموزش ارزش‌ها، از جنبه‌های مهم خوب‌زندگی کردن است. این ارزش‌ها برای پی‌بردن به معنای زندگی، مستلزم جدی گرفتن زندگی — اما نه بدون شوخ‌طبعی — است. به لحاظ تاریخی، دین در یادآوری اهمیت یافتن معنا در زندگی نقش عمده‌ای داشته است. در برخی ادیان، مانند مسیحیت، یهودیت و اسلام، عنوان شده است که یافتن معنا در زندگی به درک نوع دیگری از زندگی بستگی دارد که پس از مرگ اتفاق می‌افتد. در ادیان دیگر، مانند بودا، گفته شده است که با یافتن معنا در هر لحظه از زندگی می‌توان از درد و رنج — که مقوله‌ای فاقد معنا تعریف شده است — رها شد. معنا در زندگی، همچنین، با پژوهش دقیق درباره مشکلاتی که ما انسان‌ها با آنها مواجهیم و نیز با ارزش‌هایی که می‌توان در چنین پژوهش‌هایی به اشتراک گذاشت، به دست می‌آید. با درگیر شدن آگاهانه و از نزدیک با مشکلاتی که در این کتاب بیان شده است، امیدواریم دانش آموزان بتوانند به یافتن معنا در زندگی خود نزدیک‌تر شوند.

ارزش‌ها را به بهترین وجه می‌توان در آنچه مردم انجام می‌دهند، مشاهده کرد. اگر می‌خواهید بدانید برای چه چیزی ارزش قایل هستید، بر روی نحوه زندگی اکنون خود دقیق شوید. البته بیشتر مردم ارزش‌های آرمانی نیز دارند؛ ارزش‌هایی که فکر می‌کنیم باید در اعمال ما وجود داشته باشند ولی فعلاً وجود ندارند. درباره ارزش سلامتی و تندرستی فکر کنید. بیشتر ما می‌گوییم به سلامتی اهمیت می‌دهیم، اما کارهایی انجام می‌دهیم که با سلامتی سازگار نیست. زیاد می‌خوریم و فعالیت بدنی کافی نداریم. به همین ترتیب، وقتی روی آنچه انجام می‌دهیم، دقیق می‌شویم و می‌کوشیم آنها را باتوجه به ارزش‌های خود توجه کنیم، مطمئناً از ارزش‌های آرمانی خود درباره سلامتی و تندرستی سخن به میان می‌آوریم نه مواردی مانند پرخوری و تنبلی. آموزش ارزش‌ها، فراتر از فهرست کردن ارزش‌های آرمانی، مشخص کردن ارزش‌های واقعی ما و یادداشت کردن موارد اختلاف بین آنها است. در آموزش ارزش‌ها، هر دو ارزش محک زده می‌شود. ارزش‌های خود را می‌توانیم از طریق بحث با دیگران، استفاده از فعالیت‌های فکری، استدلال و ارزیابی بی‌امیسم و از این طریق، به عبارت‌ها و معیارهایی درباره تعهد منطقی برسیم که درستی آنها را در جریان فعالیت‌های روزانه، بیشتر محک بزیم.

درباره کتاب

این کتاب، مرجعی است برای دبیرانی که می‌خواهند به ندهای اخیر مدارس که

تمایل زیادی به آموزش ارزش‌ها دارند، پاسخ‌های عملی ارائه دهند. کتاب حاضر برای دانش‌آموزان دبیرستانی طراحی شده است که در زمینه‌های موضوعی، مانند انگلیسی، علوم اجتماعی، فلسفه، آموزش دینی، حقوق شهروندی و توسعه فردی تحصیل می‌کنند.

پیشینه

در ژوئیه ۲۰۰۲، دولت استرالیا با حمایت یکپارچه تمامی ایالت‌ها و مناطق تحت قلمروی خود^۱، اجرای پژوهشی در زمینه آموزش ارزش‌ها را با اهداف زیر سفارش داد:
 - توانمندسازی مدارس جهت ارائه و تثبیت روند جاری در آموزش ارزش‌ها؛
 - تهیه بستری مناسب برای ارتقای آموزش ارزش‌های بهینه در مدارس استرالیا؛
 - ارائه پیشنهادهایی در زمینه تهیه مجموعه‌ای از اصول و چهارچوب برای آموزش ارزش‌های بهینه در مدارس استرالیا^۲.

حاصل این پژوهش، تنظیم چهارچوب اولیه‌ای برای آموزش ارزش‌ها بود که پس از شور بیشتر، اصلاح شد و به تصویب شورای وزیران آموزش و پرورش، استخدام، تربیت و امور جوانان^۳ رسید و در سال ۲۰۰۵ با عنوان چهارچوب ملی آموزش ارزش‌ها در مدارس استرالیا^۴ منتشر شد. نه ارزش در این چهارچوب معرفی شد، که عبارت‌اند از:

۱. توجه و دلسوزی: به خود و دیگران اهمیت بده!
۲. نهایت تلاش را کردن: در پی انجام کاری ارزشمند و پسندیده باش! سخت تلاش کن، و در پی کسب برتری باش!
۳. رفتار عادلانه: در پی مصلحت عمومی باش و از آن حمایت کن، جایی که برای ایجاد جامعه‌ای عادلانه، با همه مردم با عدالت رفتار شود.
۴. آزادی: برخورداری از همه حقوق و امتیازهای شهروندی استرالیا، فارغ از مداخله یا کنترل غیرضروری، و دفاع از حقوق دیگران.
۵. درستکاری و اعتبار: درستکار و صادق و به دنبال حقیقت باش!
۶. یکی بودن گفتار و کردار: برطبق اصول اخلاقی رفتار کن و کردار و گفتار را یکی کن!

۷. احترام: با ملاحظه و احترام با دیگران رفتار کن و به طرز فکر دیگران احترام بگذار!
۸. مسئولیت: در مقابل رفتار خود پاسخگو باش! با روش‌های سازنده و آرام و صلح‌آمیز، تفاوت‌ها را از میان بردار! به جامعه و زندگی شهری و حفاظت از محیط زیست کمک کن!

۱. این امر در جلسات شورای وزیران آموزش و پرورش، استخدام، تربیت و امور جوانان تصویب شده است. اعضای این شورا متشکل از وزیران دولت فدرال، ایالتی و ناحیه‌ای استرالیا و دولت نیوزیلند است که مسئولیت مجموعه آموزش و پرورش، استخدام، تربیت و امور جوانان را به عهده دارند. در پاپوآ گینه نو و جزیره نورفولک هم به همین روال عمل می‌شود.

2. Department of Education, Science and Training. 2003. *Values Education Study, Final Report*. Carlton South, Vic.:

Curriculum Corporation. P. 1. (پژوهش در زمینه آموزش ارزش‌ها، گزارش نهایی).

3. Ministerial Council on Education, Employment, Training, and Youth Affairs (MCEETYA)

۴. حق انحصاری (کپی‌رایت) کشور مشترک‌المنافع استرالیا، تجدید چاپ با اجازه.

۹. درک، بردباری، و بودن در میان دیگران: از دیگران و فرهنگ‌هایشان آگاهی پیدا کن! در جامعه مردم‌سالار، تنوع را بپذیر! خود را جزئی از دیگران و دیگران را جزئی از خودت بدان!

در این چهارچوب اعلام شده است:

ارزش‌های مشترکی چون احترام و رفتار عادلانه، بخشی از شیوه زندگی مردم‌سالارانه رایج در استرالیا است که مواردی مانند برابری، آزادی و اصل قانون را دربر می‌گیرد. این ارزش‌ها تعهد ما را در قبال جامعه‌ای دارای چندفرهنگ و محیط زیست پایدار بازمی‌تاباند، جامعه‌ای که در آن، همه مستحق برخورداری از عدالت هستند.^۱

تمرکز و ساختار کتاب

باینکه در این کتاب، ارزش‌های مشخص شده در چهارچوب ملی آموزش ارزش‌ها در مدارس استرالیا هدف قرار داده شده است، چنین پنداشته نمی‌شود که در این چهارچوب، نقضی وجود ندارد؛ اما معتقدیم باید از ارتقای آموزش ارزش‌ها در مدارس حمایت شود و برآنیم که رویکرد ما به این‌نُه ارزش، فرصتی برای دبیران و دانش‌آموزان آنها ایجاد می‌کند تا به شکلی جدی آموزش ارزش‌ها را دنبال کنند.^۲

کانون توجه‌نُه فصل این کتاب — که از پی‌می‌آیند ارزش‌هایی است که به شکلی خلاصه در چهارچوب ملی آموزش ارزش‌ها در مدارس استرالیا ارائه شده‌اند؛ و ترتیب و عنوان فصل‌ها به همان صورتی است که در این چهارچوب آمده است.

هر فصل با مجموعه‌ای از نگاره‌های داستانی (داستان‌های بسیار کوتاه) آغاز می‌شود که هدف از طراحی آن، تحریک و برانگیختن فکر درباره ارزش تحت بررسی است. این داستان‌ها در مدرسه‌ای خیالی اتفاق می‌افتد که ممکن است در هر جایی واقع شده باشد. ترجیح می‌دهیم گمان کنیم که محتوای داستان‌ها به خواننده مکالمه‌ها یا وقایع یادآوری می‌کند که آنها خود، این گفت‌وگوها یا وقایع را در مدارس واقعی تجربه کرده‌اند و یا از روی دادن آنها آگاهند.

بعد از نگاره‌ها، اطلاعاتی درباره برخی اندیشه‌های کلیدی مرتبط با آن ارزش ارائه می‌شود. این اندیشه‌ها کمک می‌کنند بعد از آنها فعالیت‌هایی قرار داده شود که عنوان آنها «سرنخ‌های تحقیق» است. این پرسش‌ها یا سرنخ‌ها، ابزار تفکر در پژوهش هستند و محتوای آنها در مورد هر نگاره، خاص همان نگاره است. سرنخ‌های پژوهش در عنوان‌های زیر طبقه‌بندی شده‌اند:

1. Australian Government. 2005. *National Framework for Values Education in Australian Schools*. Canberra: Department of Education, Science and Training. P. 4. (چهارچوب ملی آموزش ارزش‌ها در مدارس استرالیا).

۲. دو نویسنده کتاب حاضر (گیلبرت برگ و مارک فربیکلی)، اصول زیربنایی رویکردی را که در اینجا به کار رفته است، با جزئیات بیشتر در کتاب دیگری شرح داده‌اند: Burg, Gilbert; Field, Terri; Freakley, Mark. 2006. *Ethics and the Community of Inquiry: Education for Deliberative Democracy*. South Melbourne, Vic.: Thomson/Social Science Press. (اصول اخلاقی و جامعه تحقیق: آموزش مردم‌سالاری مشورتی)

پیش‌بحث‌ها
 بیرون کشیدن تمایزها/ تفکر منتقدانه درباره تمایزها
 مقایسه‌ها
 دلایل منطقی
 یافتن نمونه‌ها
 تفکر درباره پیامدها
 مقایسه برداشت‌های ما
 چشم‌اندازهای مختلف
 معنا
 تجزیه و تحلیل مباحثات
 بیان نظرهای موافق و مخالف یا بررسی آنها
 بررسی احتمالات
 یافتن معیارها
 داوری‌های ارزشی

هر فصل با اندیشه‌ها و طرح‌هایی برای فعالیت بیشتر به پایان می‌رسد.

برای اینکه به دانش‌آموزان کمک شود عقاید و نظرهای خود را راحت بیان کنند، پیشنهاد می‌شود سرنخ‌ها را با ایجاد گروه‌های کوچک بحث دنبال کنند. اما بحث فلسفی آنگاه بهترین است که شرکت کنندگان، مسائلی را برای بحث مشخص کنند که بیشترین اهمیت را برای آنان دارد. بنابراین، سرنخ‌هایی را که برای پژوهش در اینجا ارائه می‌شود، نباید کامل یا جامع در نظر گرفت. این سرنخ‌ها بهترین شیوه است برای آنکه دانش‌آموزان را از همان ابتدا به تفکر فلسفی سوق داد و درباره انواع مسائل و پرسش‌هایی که فلسفی به‌شمار می‌روند، در آنها آگاهی ایجاد کرد. در مراحل ابتدایی، سرنخ‌ها مبنایی هستند که با آنها می‌توان روند فکر کردن را در بین دانش‌آموزان رواج داد و به‌طور مشخص عادت دلیل آوردن و در جست‌وجوی دلیل بودن را در آنان تقویت کرد؛ و بعد از آنکه دانش‌آموزان با جهت‌گیری فلسفی آشنا شدند، سرنخ‌ها را می‌توان به روش‌های پیچیده‌تری به کار برد. وقتی دانش‌آموزان یاد گرفتند گرایش‌های فکری خود را ایجاد کنند، کمتر به سرنخ‌ها متکی می‌شوند؛ اما همچنان باید بر پرورش ظرفیت استدلال کردن، تفکر مفهومی و رفتار اخلاقی تأکید کرد.

پیشنهاد می‌کنیم بین مطالب فصل‌های مختلف ارتباط برقرار کنید؛ برای مثال، بین آنچه شخصیت‌ها در نگاره‌ها گفته یا انجام داده‌اند، یا بین سرنخ‌ها و اندیشه‌های کلیدی فصل‌های مختلف. چنین ارتباط‌هایی نشان می‌دهد ارزش‌هایی که ذکر شد، کامل نیستند و فقط نقطه شروع پژوهشی هستند که روشن می‌کند چه چیزی زندگی انسان را ارزشمند می‌کند.

نگاره‌ها، گفت‌وگوهای خیالی را دربر می‌گیرد که بین دبیران، والدین و دانش‌آموزان

انجام می‌شود و شخصیت‌های آنان، با اظهارنظرها و رفتارهایی که می‌کنند، ارزش‌های متفاوت را بروز می‌دهد. هدف ما این است که نشان دهیم بحث ارزش‌ها، مسئله‌ای است که برای همه افراد - صرف نظر از موقعیت اجتماعی و سنشان - اهمیت دارد؛ و اینکه بحث ارزش‌ها باید به پژوهشی واقعی منتهی شود که هدف از آن یافتن راه‌حلی باشد که نه پذیرش صرف اختلاف باشد، نه نتیجه اجبار، و نه به کارگیری ارزش‌های دیگران. اینکه دبیران و والدین این ارزش‌ها را زیر سؤال می‌برند، محرکی است برای دانش‌آموزان تا آنها هم در بحث پیرامون این ارزش‌ها شرکت کنند و در پژوهشی واقعی حضور فعال داشته باشند - نه فقط با یکدیگر، بلکه همچنین با والدین و دبیران؛ و به میزانی برابر، والدین هم در پی بهبود ارزش‌هایی باشند که به‌طور ذاتی در فکر و رفتار ما وجود دارد.

در پایان این مقدمه (ص ۲۰)، فهرستی از منابع پیشنهادی برای تقویت تمرین فلسفه در کلاس و کمک بیشتر به دبیران و دانش‌آموزان در دستیابی به چهارچوبی برای ایجاد محفلی فلسفی در زمینه پژوهش ارائه شده است. محتوای منابع منتخب ممکن است همیشه خاص دانش‌آموزان دبیرستانی نباشد؛ بلکه به‌طور کلی درمورد کلاسی به کار می‌رود که دانش‌آموزان جست‌وجوگر داشته باشند.

فلسفه در کلاس: هدایت بحث پژوهش‌مبنا

کنجکاوی، یا اشتیاق به یافتن پاسخ‌ها، موجد پژوهش است. بخش «نگاره‌ها»ی این کتاب برای آن نوشته شده‌اند تا سؤال‌هایی در ذهن دانش‌آموزان به وجود آید که باید به آنها پاسخ داده شود؛ و این، محرکی برای شکل‌گیری پژوهش در زمینه ارزش‌ها است. در بیشتر موارد، به‌نظر می‌رسد در پی یافتن پاسخ برای آن نوع از پرسش‌ها هستیم که معتقدیم با اطلاعات واقعی می‌توان به آنها پاسخ داد. علت احتمالاً این است که اطمینان حاصل شود به پرسشی واقعی، پاسخ درست داده شود. پیش‌بینی ما این است که با «نگاره‌ها»، دانش‌آموزان تشویق می‌شوند پرسش‌های خاصی طرح کنند - پرسش‌های فلسفی که هیجان‌انگیزترند، چرا که پرسش‌هایی باز هستند که پاسخ‌های از پیش آماده‌ای ندارند.

باینکه روش‌های زیادی برای تدریس فلسفه در کلاس وجود دارد، این موضوع نوعاً بحث‌مبنا است که بین بحث کلاسی و فعالیت‌های گروه‌های کوچک در نوسان است. از آنجا که بحث ایجاب می‌کند دانش‌آموزان به پرسش‌های یکدیگر پاسخ دهند و گروهی کار کنند، محیط کلاس باید به‌گونه‌ای باشد که همه دانش‌آموزان بتوانند یکدیگر را ببینند - در یک حلقه، رودررو. یکی از شیوه‌های مؤثر در این کلاس‌ها، گفت‌وگو به روش «تنگ ماهی»^۱ است. در این روش، یک گروه بحث را پیش می‌برد، و یک یا چند گروه، به‌عنوان

۱. در این شیوه، صندلی‌ها به شکل دایره چیده می‌شود. چهار یا پنج صندلی در دایره درونی یا مرکزی قرار داده می‌شود؛ که این دایره، «تنگ ماهی» است. بقیه صندلی‌ها در دایره‌های متحدالمرکز بیرون تنگ ماهی چیده می‌شود. در بین شرکت‌کنندگان، چند نفر انتخاب می‌شوند که صندلی‌های «تنگ ماهی» را پر کنند، و بقیه گروه بر صندلی‌های بیرون «تنگ ماهی» می‌نشینند. رئیس جلسه موضوع بحث را مطرح می‌کند و شرکت‌کنندگان درباره آن بحث می‌کنند. حاضران در بیرون از «تنگ ماهی» به بحث گوش می‌دهند.

ناظر بحث عمل می‌کنند. ارزیابی کل کلاس از بحث ممکن است بر جنبه‌های روال کار بحث فلسفی و نیز بر مسائل اساسی آن تمرکز یابد.

چهارچوب پژوهش

در چهارچوب جامعه تحقیق فلسفی، روال کار عمدتاً به ترتیب زیر است:

۱. طرح مسئله

دانش‌آموزان اطلاعات محرک را می‌خوانند و درباره آنچه ممکن است گنج‌کننده یا ناخوشایند باشد، فکر می‌کنند. در این کتاب، محرک‌ها در بخش «نگاره‌ها» ارائه می‌شود.

۲. تشخیص مشکل

دانش‌آموزان با سؤال کردن، به روشنی بیان می‌کنند چه چیزی برایشان مسئله است؛ آنگاه می‌کوشند با مرتبط‌ساختن مفاهیم کلیدی یا مشخص کردن موضوعات اساسی مشترک، پرسش‌ها را به هم ربط دهند. این کار، فرصتی برای دانش‌آموزان فراهم می‌سازد تا برنامه کار تحقیق را سازمان‌دهی و بحث را شروع کنند. لزومی ندارد هر جلسه به این شکل آغاز شود؛ از آنجا که در طول گردآوری پرسش‌ها، احتمالاً پرسش‌های بیشتری مطرح می‌شود، چنانچه امور جلسه خوب سازمان‌دهی شود، می‌تواند نقطه شروعی برای جلسه بعد باشد.

۳. ارائه پیشنهادها

دانش‌آموزان با بیان عقاید خود، کاویدن ایده‌ها و اندیشه‌ها، بیان احتمالات و تولید فرضیه برای یافتن پاسخ‌های ممکن، راه‌حل‌ها یا توضیحات، پیشنهادهایی برای پاسخ به پرسش اصلی ارائه می‌دهند. این مرحله ممکن است به موافقت، مخالفت، تردید یا سردرگمی بینجامد. دانش‌آموزان باید به دنبال شفاف‌سازی باشند، دلیل بیاورند، تمایز قایل شوند، به اندیشه‌های یکدیگر اعتماد کنند، زود قضاوت نکنند، و ارتباطات بیشتری برقرار کنند. استفاده از سرنخ‌های تحقیق، به‌ویژه در قالب فعالیت گروه‌های کوچک، نکاتی تمرینی در اختیار دانش‌آموزان قرار می‌دهد تا طرز فکرهای مختلف را بررسی کنند، پیشنهادها متفاوتی ارائه دهند و به‌مثابه جامعه کلاسی، گروهی کار کنند.

۴. تحلیل مفاهیم و به‌کارگیری استدلال برای بسط‌دادن مباحثات

دانش‌آموزان باید برای رسیدن به درکی عمیق‌تر از مشکلات، مسائل یا موضوعاتی که درباره آنها تحقیق می‌کنند، مفاهیم را بکاوند؛ به عبارت دیگر، باید مهارت‌های استدلال را در خود پروراندند. بررسی مفهومی و بسط آن، شامل موارد زیر است:

مشخص کردن معیارها و آزمودن آنها، ایجاد تمایزها، ارائه تعاریف، توجه به ارتباطات مفهومی، مقوله‌بندی و طبقه‌بندی آنها به‌منظور سازمان‌دهی موضوع.

از استدلال کردن نباید غافل بود، چراکه درمورد همه تحقیق‌ها ضروری است. کامل بودن ایده‌ها و اندیشه‌ها، با معیارهای اعتبار، صحت یا قوت استدلال‌هایی که ارائه شده است، تعیین می‌شود. بنابراین دانش‌آموزان باید تفاوت بین الگوهای استدلال‌یابی درست و سفسطه‌آمیز را مشخص کنند، فرض‌های زیربنایی را در استدلال‌های خود و دیگران آشکار سازند، از شتابزدگی در نتیجه‌گیری و تعمیم‌دادن بپرهیزند و ارتباطات منطقی را درک کنند. سرنخ‌های تحقیق، به قصد کمک برای ظهور و بسط مهارت‌های ذهنی و استدلال‌یابی طراحی شده است.

۵. ارزیابی و نتیجه‌گیری

تحلیل و توجه به استدلال، جزء ضروری ارزیابی است — این دو به هم مرتبط‌اند. توجه باید بر استفاده از ابزار ارزیابی معطوف شود؛ مواردی مانند به‌کارگیری معیارهای ارزیابی و جست‌وجو برای یافتن مثال‌های متقابل و شواهد دیگر. ارزیابی، برای رسیدن به نتیجه تحقیق ضروری است. «نتیجه‌گیری» در این مفهوم، ضرورتاً به معنای توافق همه‌جانبه یا اجماع نیست. احتمالاً اختلاف نظر‌ها و موارد بحث‌انگیز همچنان وجود خواهد داشت؛ اما دانش‌آموزان به درک بهتری از دیدگاه‌های مختلف می‌رسند و اینکه چگونه در بحث پیرامون این موضوع‌ها بیشتر مشارکت کنند.

تحقیق فلسفی باید در کل به شفافیت بیشتر اندیشه منجر شود. شکفت اینک دستاورد این روند گاه ممکن است تا حدودی نگران‌کننده باشد، زیرا عجیب نیست زمانی به این نتیجه برسیم که وقتی درمورد بعضی از اندیشه‌ها و ایده‌ها روشن‌تر می‌شویم و پاسخ برخی پرسش‌ها را می‌یابیم، اندیشه‌ها و ایده‌های دیگر برای ما مبهم می‌شود، مشکلات بیشتری پیدا می‌شود که باید حل شوند، و پرسش‌های تازه‌ای طرح می‌شود که باید پاسخ داده شوند. دانش‌آموزان باید برای چنین شرایطی آمادگی داشته باشند و بنابراین باید به آنها کمک کرد تا آگاه باشند که تحقیق فلسفی، همانند بیل و کلنگ برای معدنچی است که هم آت و آشغال را بیرون می‌کشند که باید دور ریخته شوند و هم سنگ‌های قیمتی را استخراج می‌کنند که باید برش داده شوند، صیقل داده شوند، و کار گذاشته شوند. در تحقیق فلسفی، به‌جای جواهرات، در پی یافتن اندیشه‌ها، مفاهیم یا شیوه‌هایی برای فکر کردن هستیم تا با به‌کارگیری آنها، به نظریه‌های بهتری درباره جهان و موقعیت و شرایط خودمان در آن برسیم. در کتاب حاضر، تحقیق فلسفی به این سمت سوق داده می‌شود که چگونه شیوه‌های تفکر خود را درباره ارزش‌ها بهتر کنیم و به بهترین نحو در این دنیا عمل کنیم تا زندگی معنادارتر و ارزشمندتری داشته باشیم.

معرفی ارزش‌ها

برای ارائه فلسفه در کلاس برای اولین بار، ضروری است دانش‌آموزان را با اندیشه بحث کلاسی آشنا و از این طریق در آنان آمادگی ایجاد کرد. از این نظر، برای آنکه به

دانش‌آموزان کمک شود عقاید خود را به راحتی بیان کنند، برای شروع بحث، فعالیت‌های زیر را معرفی می‌کنیم.

فعالیت ۱

ارزش‌ها چه هستند؟ اعتقادات‌اند، عواطف‌اند یا رفتار؟
وقتی می‌گوییم چیزی ارزش دارد، منظور چیست؟
وقتی ادعا می‌کنید چیزی ارزش دارد، آیا این ادعا، ادعایی در مورد خودتان است، یا تجربه‌ای که درباره مسئله‌ای دارید، یا ادعایی درباره جهان است؟
از کجا بفهمیم کدام ارزش‌ها خوب هستند؟
آیا ارزش‌ها را باید در مدارس تعلیم داد؟
چگونه باید آنها را تعلیم داد؟

فعالیت ۲

چرا برای بعضی از چیزها ارزش قائل می‌شویم و برای برخی دیگر نه؟
چرا بعضی‌ها برای بعضی از چیزها که از نظر دیگران ارزشی ندارند، ارزش قایل‌اند؟
آیا چیزهایی وجود دارد که همه برای آنها ارزش قایل باشند، حتی در جامعه چندفرهنگه؟
آیا ارزش‌هایی وجود دارد که در یک جامعه مردم‌سالارانه همه ملزم به حفظ آنها باشند؟
آیا ارزش‌های ما باید با یکدیگر هماهنگ باشند؟
اگر بعضی ارزش‌ها در شرایطی مغایر با ارزش‌های دیگر باشند، چه می‌شود؟ چگونه باید با چنین مغایرتی کنار آمد؟
آیا این به معنای آن است که این ارزش‌ها دیگر اهمیت ندارند یا از بقیه ارزش‌ها کم‌اهمیت‌ترند؟
آیا امکان دارد درباره ارزش‌های خود اشتباه کرده باشیم؟

فعالیت ۳

به نظر شما، از بین مجموعه ارزش‌های زیر، کدام‌یک برای ارتقا و حفظ روش زندگی مردم‌سالارانه (دمکراتیک) مهم است؟ آنها را از مهم‌ترین تا کم‌اهمیت‌ترین رتبه‌بندی کنید.
به نظر شما، در شیوه زندگی مردم‌سالارانه، کدام سه ارزش از میان حالت‌های انتخاب‌شده، مهم‌ترین و کدام سه کم‌اهمیت‌ترین است؟ برای اثبات دعوی خود دلیل بیاورید. آیا ارزش‌های دیگری به ذهنتان می‌رسد؟ اگر هست، آنها را هم رتبه‌بندی کنید و دلیل بیاورید.

که چرا فکر می‌کنید این ارزش‌ها نیز باید در مجموعه ارزش‌ها گنجانده شود.

توجه و دلسوزی

نهایت تلاش را به کار بردن

رفتار عادلانه

آزادی

درستکاری و اعتبار

یکی بودن گفتار و کردار

احترام

مسئولیت

درک، بردباری، و بودن در میان دیگران

چرا برای درک بهتر ارزش‌ها به خود زحمت دهیم؟

هر فردی ارزش‌هایی برای خود دارد؛ اما در این باره که چه چیزی ارزشمند است، توافق عمومی وجود ندارد. به این حالت، هم می‌توان به‌مثابه مانعی برای شرکت در هر گفت‌وگویی درباره ارزش‌ها نگاه کرد هم آن را فرصتی دانست برای آنکه توانایی و امکانات خود را برای اجرای تحقیقی جهت رفع اختلاف‌ها و دستیابی به موارد توافق به کار گیریم. به اعتقاد ما، کسانی که به زندگی در شرایط کاملاً مردم‌سالارانه علاقه دارند، به احتمال بیشتر راه دوم را پیشنهاد می‌دهند. دانش‌آموزان می‌توانند با جذب شدن در گروه‌های تحقیق درباره ارزش‌ها، دریابند استفاده از مفاهیم اخلاقی، تصمیم‌گیری و دستیابی به حقایق مربوط، ارائه استدلال دقیق و روشن درباره حقایق و نظرهایی که مطرح می‌کنند، و توانایی رسیدن به نتیجه به شکلی معقول، حتی با کمک و حمایت دیگران، تا چه حد جذاب و ارزشمند است. در مفهومی کلی‌تر، معتقدیم ورود به بحث درباره ارزش‌ها و سعی در یافتن پاسخ برای پرسش‌های دشواری که ممکن است در بررسی ارزش‌ها مطرح شوند، تلاشی موجه و ارزشمند است؛ چراکه این پرسش‌ها کمک می‌کنند پاسخ پرسش‌هایی به‌دست آید: ارزشمندترین نوع زندگی کدام است؟ صورتی از این پرسش و کندوکاو درباره آن، درون‌مایهٔ رمان (و فیلم) راهنمای سفر یک اتواستاپ‌زن به کهکشان^۱، نوشتهٔ داگلاس آدامز^۲ (۱۹۸۰) است. در این داستان، در مسابقه‌ای ابرهوشمندانه بین مخلوقات، خیر می‌رسد کامپیوتر فوق‌العاده قدرتمندی به نام «ژرف‌اندیش» ساخته شده که هدف از ساخت آن، طرح پاسخ‌هایی به پرسش‌های اساسی زندگی، جهان و همه‌چیز است. «ژرف‌اندیش» پس از هفت‌ونیم میلیون سال تفکر دربارهٔ این پرسش، به پاسخ می‌رسد: «چهل و دو». پس از اینکه این پاسخ داده شد، واکنش یکی از حاضران درحالی که این نتیجه به‌هیچ‌وجه توجه او را جلب نکرد، چنین بود:

1. *The Hitchhiker's Guide to the Galaxy*

2. Douglas Adams

لون کوآل^۱ فریاد برآورد: «چهل و دو! این جوابی‌یه که بعد از هفت‌ونیم میلیون سال کارکردن ارائه می‌دی؟»
 کامپیوتر گفت: «من این جواب رو کاملاً بررسی کردم؛ جواب به‌طور قطع همینه. اگه بخوام باهات صادق باشم، باید بگم موضوع اینه که درواقع تو اصلاً متوجه سؤال نشدی. به اعتقاد ما، حق کاملاً با «ژرف‌اندیش» است؛ نه برای پاسخش که چهل‌ودو بود، بلکه از این جهت که یک فرد تحصیل‌کرده زندگی بهتری می‌داشت اگر یک جنبه از «پرسش بزرگ زندگی» را بهتر درک می‌کرد، و آن اینکه چگونه به بهترین وجه زندگی کنیم. به گمان ما، با تحقیق گروهی درباره ارزش‌ها و یادگیری مهارت‌های کندو‌کاو فلسفی، می‌توانیم جنبه‌های مختلف «پرسش بزرگ زندگی» را بهتر درک کنیم و با دنبال کردن این روند، به هم نزدیک‌تر شویم. در این مسیر، اگر روی جزئیات هم به تفاهم نرسیم، در درک طبیعت بشری مشترکمان موفق خواهیم شد.»

منابع پیشنهادی

Burg, Gilbert; Field, Terri; Freakley, Mark. 2006. *Ethics and the Community of Inquiry: Education for Deliberative Democracy*. South Melbourne, Vic.: Thomson/Social Science Press.

(اصول اخلاقی و جامعه تحقیق: آموزش مردم‌سالاری مشورتی)

Cam, Philip. 1995. *Thinking Together: Philosophical Inquiry for the Classroom*. Sydney, NSW:

Hale & Iremonger. (باهم فکر کردن: کندو‌کاو فلسفی در کلاس درس)

Cam, Philip. 2006. *20 Thinking Tools: Collaborative Inquiry for the Classroom*. Camberwell, Vic.: ACER Press. (۲۰ ابزار اندیشیدن: تحقیق گروهی در کلاس درس)

Golding, Clinton. 2002. *Connecting Concepts: Thinking Activities for Students*. Camberwell, Vic.: ACER Press. (مفاهیم مرتبط: فعالیت‌های فکری برای دانش‌آموزان)

Golding, Clinton. 2006. *Thinking with Rich Concepts: Rich Concepts for Philosophical Thinking in the Classroom*. Heatherton, Vic.: Hawker Brownlow.

(تفکر با مفاهیم ارزشمند: مفاهیم ارزشمند برای تفکر فلسفی در کلاس درس)

Splitter, Laurance J. and Sharp, Ann M. 1995. *Teaching for Better Thinking: The Classroom Community of Inquiry*. Melbourne: ACER Press.

(تدریس برای تفکر بهتر؛ جامعه تحقیق کلاسی)